

A Győri Ítéltábla a dr. Lang Norina ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Nagy Ákos ügyvéd által képviselt alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2017. március 22. napján kelt 27.P.20.798/2016/9. számú ítélete ellen az alperes által 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az ítéltábla az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 35.000 (Harmincötezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az állam javára az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívása alapján 40.000 (Negyvenezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a Székesfehérvári Járásbíróság Bp.630/2013/15. számú - a Székesfehérvári Törvényszék 1.Bf.24/2015/5. számú ítéletével - 2015. október 8. napján jogerőre emelkedett ítéletében az alperest a felperes sérelmére elkövetett súlyos testi sértés büntette miatt 6 hónap börtönben letöltendő szabadságvesztésre ítélte, mely büntetés végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette.

A büntetőügyben releváns tényállás szerint az alperes 2012. március 23. napján a bakonycsernyei Corner Sörözőben ökölbe szorított jobb kezével a felperes feje irányába ütött, a felperes az ütés elől elhajolt, az a bal vállát érte, azonban a földre esett. A felperes jobb kezében lévő pohár összetört, a pohár szilánkjai jobb kezét megvágták, mely metszett-vágott sebek 8 napon belül gyógyultak. Az esés miatt a felperesnél a bal vállízület ficama alakult ki, karját egy hálóval rögzítették egy hónapon keresztül a testéhez. Ennek következménye az lett, hogy az izmok és az inak elmerevedtek, ezért 2012. április 27. napjától 2012. június 28. napjáig 40 alkalommal részesült a felperes fizioterápiás kezelésben, melyet a ... Kórház ... utcai Rendelőintézetében végeztek el.

A felperes vállmozgásai jelentősen beszűkültek, csupán 2012. július 2. napjára nyilvánították majdnem teljesen gyógyultnak azzal, hogy a tornát ezt követően már csak otthonában kell folytatnia. A fizioterápiás kezelésekre a felperest az élettársa szállította gépkocsival, ezzel összefüggésben 17.280 forint kiadás merült fel. A sérülés utáni kezdeti időszakban a felperesnek erős fájdalmak voltak, ez hangulatára is kihatott, amíg a karja fel volt kötve, saját maga ellátásában is segítségre szorult (mosakodás, öltözködés, étkezés). A segítséget élettársa nyújtotta számára, aki a háztartási, ház körüli munkákban a felperes akadályoztatása idején azokat a feladatokat is elvégezte, melyek

korábban a felperesre hárultak. A felperes és élettársa gyakran jártak szórakozni, megszokott életvitelükben a felperes sérülése, illetve a gyógyulási időszak elhúzódása akadályozta őket.

* * *

Felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette emberi méltóságát, illetve testi épséghez fűződő személyiségi jogát. Kérte, hogy kötelezze a bíróság az alperest 500.000 forint sérelemdíj, valamint 19.456 forint kártérítés és annak 2012. június 20. napjától járó törvényes kamata megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy az alperes a bűncselekményt nyilvános helyen követte el a sérelmére, azt sokan észlelték, a földre került, ez szégyenérzetet, félelmet és ijedtséget keltett. Sérülése miatt súlyos fájdalmai voltak, a normális életvitelétől eltérő körülmények közé került. A kórházi kezelés is fájdalommal járt, szorongást idézett elő benne.

* * *

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint - bár a cselekmény miatt kétségtelen, hogy neheztelt életet kellett hogy éljen a felperes - **személyiségi jogi sérelmet nem szenvedett**. Sérelemdíj alkalmazására emellett amiatt sincs lehetőség, mert a felperes keresetét az új Ptk. rendelkezéseire alapította, holott a perbeli esetre a 2013. évi CLXXVII. törvény 1. § a./ pontja értelmében még a régi Ptk. szabályait kell alkalmazni. Emiatt a felperes legfeljebb nem vagyoni kártérítési igényt érvényesíthetne, ahhoz azonban szükséges a nem vagyoni hátrány bizonyítása, melyhez **sérülése maradandóságát is igazolnia kellene**, azonban a felperes nem szenvedett maradandó egészségkárosodást, a 2012. július 2. napján kelt járóbeteg szakellátási lap szerint- a cselekmény után 4 hónappal - csaknem teljesen gyógyultnak volt mondható.

Rámutatott, hogy a vagyoni kártérítési igény 14.688 forintot meghaladóan alaptalan, **a sérelemdíj iránti igény összszerszerűségében eltúlzott**, a felperes 2016. május 9. napján kelt levelében még 300.000 forinttal kompenzálhatónak tartotta nem vagyoni kárát, s nem adta utóbb indokát, hogy miért emelte fel igényét.

Utalt arra, hogy a felperest ért hátrányok kapcsán tett felperesi előadás is aggályos. Munkaviszonyának a cselekményből eredő sérülés miatti megszűnése nem megfelelően igazolt. Bizonyítatlan az is, hogy a felperesnek és az élettársának kutyája volt, amit a felperes helyett az élettársának kellett etetni, illetőleg az is, hogy mennyiben kellett a felperest a kerti munkákban helyettesíteni, s a felperes rejtett balkezességével kapcsolatos előadás sem nyert a peradatok által alátámasztást.

* * *

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes emberi méltósághoz és testi épséghez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy 2012. március 23-án nyilvános szórakozóhelyen ököllel megütötte, melynek következtében elesett és súlyos sérülést szenvedett. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 517.280 forintot, valamint 90.000 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg külön felhívásra az állam javára 36.000 forint kereseti illetéket.

Rámutatott, hogy a Ptké. 8. § /2/ bekezdése értelmében a perbeli igényre a régi Ptk. rendelkezéseit kellett alkalmazni, s a felperes a régi Ptk. 76. §-ában külön is nevesített emberi méltóság, valamint testi épség megsértésére alapította igényét.

Kiemelte, hogy a Pp. 4. § /2/ bekezdése értelmében, ha jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől kell polgári perben határozni, a bíróság a határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. A büntető ítélettől eltérő tényállás megállapítására alapot adó peradat nem merült fel, emiatt a büntető ítéletben szereplő tényállást tekintette relevánsnak.

A felperes sérülésekor a szórakozóhelyen többen - a felperes és az alperes baráti társaságába tartozó személyek, illetve ismeretlenek - is jelen voltak, s látták a felperes földre kerülését, azt, hogy kiszolgáltatott, megalázott helyzetbe került. Az ekként történő **áldozattá válás** a Pp. 163. § /3/ bekezdése értelmében külön bizonyítást nem igényelően **sérti az emberi méltóságot**, az egyénre sokkolóan hat, pszichés megterhelést okoz annak feldolgozása. A bal váll ficama és a kéz vágott sérülései miatt a **testi épség sérelme sem vitatható**. Emiatt a rPtk. 84. § /1/ bekezdés a./ pontja alapján a keresettel egyezően megállapította, hogy az alperes azzal, hogy megütötte a felperest, megsértette emberi méltóságát és testi épségét.

A felperes **nem vagyoni kártérítési igényével** összefüggésben rámutatott, hogy az, hogy a pert megelőzően az alpereshez 300.000 forintos ajánlatot juttatott el a felperes, nem jelenti azt, hogy az őt ért személyiségi hátrány kizárólag ezzel az összeggel kompenzálható. A nem vagyoni kártérítés mértékét a rendelkezésre álló adatok alapján, a tényleges hátrányok felmérésével, illetőleg az e körben kialakult bírói gyakorlat figyelembevételével kell meghatározni.

Ennek során figyelembe vette azt, hogy a felperes **áldozattá válása önmagában is kompenzálandó hátrány**. A felperes sérüléseinek ellátása és a kezelések során **fájdalmat** kellett hogy eltűrjön, amíg bal karját a testéhez hálózattal rögzítette, **a mindennapi élet apró tevékenységeiben is segítségre szorult**. Felperes ez utóbbival kapcsolatos személyes előadása az általános élettapasztalatból is következik, de azt alátámasztotta élettársa ... vallomása is. Elfogadta azt a felperesi előadást is, hogy az élettársak sűrűn eljártak szórakozni, hiszen a per tárgyát képező eset is szórakozóhelyen történt, azt pedig életszerű és elfogadható, hogy **szórakozásában** a felperest karjának felkötöttsége, illetve fájdalma **korlátozta**.

Rámutatott, hogy a megállapított hátrányok és elszenvedett sérelmek kompenzálása az ítélethozatalkori értékviszonyok mellett megalapozzák felperes által kért 500.000 forint nem vagyoni kártérítés alkalmazását. Emiatt nincs jelentősége annak, hogy a felperest a sérülése mely háztartási munkákban akadályozta, s annak sem, hogy a bántalmazást követően betölteni kívánt munkaviszonya valós volt-e vagy sem, mert ezzel összefüggésben igényt nem érvényesített.

A felperes vagyoni kártérítési igényét 40 kezelés útiköltsége kapcsán 17.280 forint összegben találta megalapozottnak, azt ezt meghaladó a felperesi keresetet elutasította. Az alperest a felperes perköltségében a Pp. 78. § /1/ bekezdése és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § /1/ bekezdés a./ pontja alapján marasztalta, figyelemmel volt arra, hogy a felperes és képviselője közötti megbízási szerződésben eljárási cselekményenként 30.000 forint munkadíjban állapodtak meg, s a felperes képviselője a keresetlevélén túl részletes előkészítő iratot is készített, és 3 tárgyaláson jelent meg, így 90.000 forintot talált a kifejtett munkával arányban állónak.

* * *

Az elsőfokú ítélet részben történő megváltoztatása és elsődlegesen a felperes sérelemdíj iránti keresetének elutasítása, másodlagosan a nem vagyoni kártérítés mértékének 100.000 forintra, valamint a felperes javára megállapított elsőfokú perköltség 26.000 forintra történő leszállítása iránt az alperes terjesztett elő fellebbezést.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére **adott helyt a felperes új Ptk-ra alapított kereseti kérelmének**, hogy maga is észlelte, hogy - a Ptk. 8. § /2/ bekezdése értelmében - a felperes igényére a rPtk. rendelkezései alkalmazandók. Bár a jogvita elbírálása során a bíróság nincs a kereset jogcíméhez kötve, a konkrét esetben azonban nem erről van szó, az eljárás során ugyanis szóban és írásban is jelezte, hogy a kereset jogalapja nem lehet az új Ptk., ennek ellenére a felperes keresetét, még másodlagosan sem alapozta a rPtk. szabályaira. Azzal, hogy az elsőfokú bíróság mégis a rPtk. szabályai alapján marasztalta őt, sérült a felek perbeli egyenjogúságának alapelve, az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem hibáját ítéletében maga orvosolta, és erre indokolásában magyarázatot sem adott. Az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha az alperesi kifogásra tekintettel a kereset megváltoztatására hívja fel a felperest, mivel erre nem került sor, a sérelemdíjra irányuló kereset elutasításának lett volna helye.

Marasztalása esetére **eltúlzottnak minősítette az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összegét**, s kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet adós maradt azzal, hogy összehasonlító adatokat adjon a nem vagyoni kártérítés mértéke kapcsán figyelembe vett bírói gyakorlatra és az ítélethozatalkori ár és értékviszonyokra vonatkozóan.

A felperes nem adta magyarázatát annak, hogy a perindítás előtt néhány hónappal miért 300.000 forinttal találta kompenzálhatónak sérelmeit, és igényét milyen változások miatt emelte fel. A felperes az orvosi iratok szerint maradandó egészségkárosodást nem szenvedett, ilyenről sem ő, sem élettársa nem számolt be, s a legtöbb általa felhívott körülménynek az elsőfokú bíróság sem tulajdonított jelentőséget, s csupán a felperes áldozattá válását, sérülései ellátását és a fájdalmait értékelte a javára.

Az elsőfokú bíróság által hátrányként értékelt szórakozások elmaradása kapcsán bizonyítatlan maradt, hogy a felperes és élettársa korábban sűrűn eljárak volna szórakozni (e kategória egyébként is teljesen szubjektív), amit cáfol az is, hogy a felperes a keresetlevél 4. oldalán teljes személyes költségmentességet kért, azon az alapon, hogy ellátásban nem részesülő munkanélküli és kiskorú gyermeket nevelnek élettársával, és élelmiszervásárlásban is édesanyja segítségével szorul.

A felperes javára megállapított elsőfokú perköltség kapcsán a megállapodással szemben - a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § /2/ bekezdés a./ pontja szerinti - a megítélt összeg 5 %-ának megfelelő, legfeljebb 26.000 forint ügyvédi munkadíjat talált indokolhatónak, rámutatva, hogy az ügyben bonyolult bizonyítási eljárást nem kellett lefolytatni, mindössze a felperes élettársának meghallgatására került sor.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A másodfokú eljárással összefüggésben - a korábban csatolt megállapodásra tekintettel - 30.000,-Ft ügyvédi munkadíjban és 5.000 Ft útiköltségben kérte marasztalni az alperest.

* * *

Az alperes fellebbezése nem alapos.

Mindenekelőtt arra mutat rá az ítéletábra, hogy a vagyoni kártérítési igény egy része és a vagyoni kártérítési igény egésze után számított késedelmi kamat vonatkozásában a keresetet részben elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezést fellebbezés hiányában nem érintette (Pp. 253. § /3/ bekezdés).

A fellebbezéssel érintett körben az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges és egyben elégséges körben feltárta, azt helyesen állapította meg, érdemi döntése - annak releváns indokaira is kiterjedően - helytálló, mely indokolás is hiányosságoktól mentes, így az elsőfokú ítélet megváltoztatására az alperesi fellebbezésben felhívottak nem adnak alapot.

A sérelemdíj és a nem vagyoni kártérítés jogintézménye - mint a személyiségi jogsértés szubjektív szankciója - hasonlóságuk ellenére sem azonosíthatóak egymással, s a felperes valóban sérelemdíj alkalmazása iránt terjesztette elő keresetét. A **jogcímhez kötöttséget** azonban az alperes tévesen értelmezi, az elsőfokú bíróság nem lépett túl az érvényesített igényt és annak ténybeli alapját meghatározó, a keresetben előadott kereteken, s a felperes keresetét a Pp. 215. § korlátai között elbírálva helyesen járt el, amikor az új Ptk. rendelkezéseire hivatkozással előterjesztett kereset megalapozottságát a rPtk. rendelkezései alapján vizsgálta. A keresethez (viszontkeresethez) való kötöttség nem jelent jogcímhez - így a fél által tévesen megjelölt jogcímhez - való kötöttséget, ha a fél által előadott tények a keresetet vagy a viszontkeresetet más jogcímen megalapozzák, a fél kérelmét a jogvita alapjául szolgáló tények, a jogviszony tartalma alapján kell elbírálni (EBH2006. 1422.; BDT2001. 410., BDT2005. 1224.). A jogcím téves megjelölése esetén a jogviszonyt a bíróságnak kell a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően minősítenie. A fél által hivatkozott téves jogi minősítés, a követelés jogcímének hiányos vagy helytelen megjelölése a bíróságot nem köti. (BDT2007. 1580., EBH2004. 1143.), a téves jogcímet a bíróság a határozata meghozatalánál a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően minősítheti, ha a helyes minősítéshez valamennyi tény, bizonyíték, adat rendelkezésre áll (EBH2004. 1143.).

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása annyiban pontosítandó, hogy az általa helyesen felhívott **Pp. 4. § /2/ bekezdése** folytán a **bűncselekmény büntetőjogi minősítését megalapozó tényállási elemek vonatkozásában** a bűncselekmény vagyoni jogi (helyesebben: polgári anyagi jogi) következménye iránt indított polgári perben **nincs lehetőség eltérő tényállás megállapítására**, ha az megkérdőjelezné az elkövető terhére megállapított bűnösség kérdését. Az eltérő tényállás megállapításának lehetősége a bűncselekmény büntetőjogi minősítését megalapozó tényállási elemeken kívül eső, a bűnösség kérdését nem érintő körben áll fenn.

A bűncselekmény elkövetési körülményei alapján az elsőfokú bíróság - elfogadva a felperes személyes előadását - a Pp. 163. § /3/ bekezdése helyes alkalmazásával állapította meg az **emberi méltóság** megsértését. Az elsőfokú ítélet ezzel összefüggő indokolását az ítéletábra szükségtelennek tartja megismételni, azt csak azzal egészíti ki, hogy a büntetőeljárás adatai azt is igazolják, hogy az alperes nem minden előzmény nélkül - több sikertelen előzményi kísérlet után -, ugyanakkor minden ok nélkül inzultálta tettelesen is a felperest. A testi épség megsértése pedig a büntetőeljárás irataival és a felperes által csatolt kezelési iratokkal megfelelően igazolt, így a kereset tárgyát képező személyiségi jogok megsértése, az emberi méltóság és a testi épség sérelme nem lehet vitás.

A személyiségi jogsértés jogkövetkezményeit is helyesen alkalmazta az elsőfokú bíróság. A nem vagyoni kártérítési igényt a körülmények függvényében megalapozhatja olyan személyiségi hátrány is, melyhez nem kapcsolódik testi sérülés, s a testi sérülésnek sem kell a nem vagyoni kártérítési igény alkalmazásához súlyosnak, vagy maradandó jellegűnek lennie, utóbbi körülményeknek csak az adott cselekmény büntetőjogi minősítése, illetve a polgári jogi jogkövetkezmények kapcsán az alkalmazott szankció jellege és mértéke tekintetében van jelentősége.

A 34/1992. (VI. 1.) AB határozatában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 354. §-ának: „...ha a károkozás a károsultnak a társadalmi életben való részvételét, vagy egyébként életét tartósan vagy súlyosan megnehezíti, illetőleg a jogi személynek a gazdasági forgalomban való részvételét hátrányosan befolyásolja.” szövegrészében foglalt rendelkezés alkotmányellenes, ezért azt megsemmisítette. A LB. 16. és 21. sz. irányelvei talaján kialakult („a társadalmi életben való részvételét, vagy egyébként életét tartósan és súlyosan megnehezíti” kitéttel) az eredeti törvényszöveg rendelkezéseinél is szigorúbb elvárást támasztó bírói gyakorlat a nem vagyoni kár alkalmazásához kapcsolt feltételként megkövetelte a súlyos, maradandó egészségkárosodást. Az alperes érvelése az AB. döntésére tekintettel meghaladottá vált és évtizedekkel korábbi fenti gyakorlat szigorú elvárásainak jelen tényállásra történő téves vetítésén alapul.

A nem vagyoni kártérítés mértéke tekintetében az elsőfokú bíróság a Pp. 164. § /1/ bekezdése, 163. § /3/ bekezdése és 206. §- a helyes alkalmazásával találta megalapozottnak a felperes által előterjesztett igényt. Ennek során értékelendő, hogy a felperes **kétféle sérülést** is elszenvedett (a váll ficamát és a kéz metszett sérülését), s emellett **kettős személyiségi jogsértésre** is sor került egyazon cselekmény kapcsán, az emberi méltóság és a testi épség megsértésére. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az átmeneti (de hónapokig tartó) **mozgáskorlátozottság**, s az ebből fakadó **korlátozott életvitel, a kapcsolódó fájdalom** jelentősebb összegű nem vagyoni kártérítési igényt alapoz meg. Emellett a jogsértő **cselekmény súlyosan felróható jellegét** (a háttérben álló szándékos bűncselekményt) is értékelni kell.

Az elsőfokú ítéletben helyesen felhívottaknak megfelelően nem a felperes pert megelőző ajánlatában szereplő összegnek, s nem is a felperes által igénye alapjaként megjelölt, de nem bizonyított hátrányoknak (vagy a bizonyítatlan és bizonyított hátrányok arányának) van jelentősége a tekintetben, hogy a kereset mennyiben alapos, hanem csupán annak, hogy a bizonyított személyiségi jogsértés és az annak talaján kialakult és igazolt hátrányok mennyiben alapozzák meg a kért összeget.

Nem tekinthető iratellenesnek az, hogy az elsőfokú bíróság a szórakozás lehetőségének elnehezülését a felperes javára értékelte. A felperes személyes előadását élettársa vallomása mindenben alátámasztotta. Az évekkel későbbi - a perindításkori - vagyoni jövedelmi viszonyoknak nincs jelentősége annak megítélése kapcsán, hogy a szórakozási lehetőségek anyagi háttere a jogsértés időpontjában mennyiben volt biztosított.

Az igazolt hátrányok megalapozták a kért igényt, emiatt helyesen nem tulajdonított jelentőséget az elsőfokú bíróság annak, hogy a felperes sérülése miatt szükségessé vált háztartási segítség pontos mibenléte és a felperes munkaviszonyának megszűnésével kapcsolatos tényállási elemek feltáratlanok maradtak. Az ítélelhozatali értékvizonyok köztudomásúak, a hasonló ügyekben alkalmazott bírói gyakorlatra pedig elegendő volt általánosságban utalni az elsőfokú bíróságnak, nem szükségszerű - a precedensjognak megfelelően - egyes határozatokat abból kiemelnie.

Az ítélet tábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § /2/ bekezdése alkalmazásával az elsőfokú bíróság által a felperes javára megállapított perköltség mérséklésére sem látott lehetőséget, e téren az elsőfokú ítéletben kifejtettek osztja, azt megismételni nem kívánja.

A fentiekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § /2/ bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban is vesztes alperes a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján maga viseli másodfokú eljárással összefüggő költségeit, egyúttal köteles a felperes másodfokú eljárással kapcsolatban felmerült költségei (a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § /1/ bekezdése szerinti ügyvédi munkadíj és az útiköltség) megtérítésére.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére az eredménytelenül fellebbező alperes köteles a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § /2/ bekezdés és 15. § /1/ és /3/ bekezdése alapján.

Győr, 2018. január 11.

Dr. Lezsák József sk.
a tanács elnöke

Dr. Mészáros Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Maurer Ádám sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó